

La tribuna

La reforma de la Constitució: una caixa de Pandora?

Reformar requereix una proposta seriosa i oberta

JAUME

Bartumeu

El nostre model d'Estat independent, de Dret, Democràtic i Social establert l'any 1993 es recolza en un text fundacional que té el nom de Constitució. I aquí rau la clau de volta de la nostra estructura política: les condicions d'exercici del poder polític estan fixades en un document escrit que tothom pot conèixer i que es pot emprar front als que ens governen si es comprova que les regles i els principis constitucionals enunciats són violats.

D'ençà el 1993, el poder constituent que té el poble li permet decidir sobiranament el règim polític així com els principis que les institucions han de respectar i garantir.

Sabem que la democràcia i l'Estat de Dret són els principis fonamentals, però la Constitució andorrana és també el marc per identificar el que caracteritza l'Estat i en conforma la identitat. Una identitat que és distinta, diferent, de la dels dos països veïns amb els quals compartim aquells principis fonamentals de democràcia i Estat de Dret que també tenim en comú amb els altres estats membres del Consell d'Europa.

Ja ho diu l'article 1 de la nostra Constitució:

«1. Andorra és un Estat independent, de Dret, Democràtic i Social. La seva denominació oficial és Principat d'Andorra.

2. La Constitució proclama com a principis inspiradors de l'acció de l'Estat andorrà el respecte i la promoció de la llibertat, la igualtat, la justícia, la tolerància, la defensa dels drets humans i la dignitat de la persona.

3. La sobirania resideix en el Poble Andorrà, que l'exerceix per mitjà de les diferents classes de participació i de les institucions que estableix aquesta Constitució.

4. El règim polític d'Andorra és el Principat parlamentari.

5. Andorra està integrada per les

TONY LARA

Parròquies de Canillo, Encamp, Ordino, La Massana, Andorra la Vella, Sant Julià de Lòria i Escaldes-Engordany.»

Els articles que segueixen el primer no fan gran cosa més que declinar i desenvolupar aquestes afirmacions de principi, establint, de manera més o menys detallada, les modalitats d'aplicació.

A ben segur el poder constituent, que és el Poble Andorrà, en el qual resideix la sobirania, pot revisar el text inicial, tant si es tracta de fixar noves regles, de modificar els procediments o de fer possible el que ara està prohibit.

El Títol IX de la Constitució ja estableix (articles 105, 106 i 107) el procediment de la reforma constitucional. Al capdavant saber fer evolucionar una Constitució permet garantir-ne la perennitat.

Però iniciar una revisió sense un ample consens previ seria obrir una caixa de Pandora ja que cadascú dels que defensen un interès o proposta ho veurà, legítimament, com l'ocasió

Diàleg és un concepte buit si no va acompanyat d'objectius, continguts, procediments i calendari.

per a constitucionalitzar les seves aspiracions.

Aquestes darreres setmanes n'estem tenint dos exemples. D'una banda, la polèmica promoguda pel PS en relació a l'ensenyament de matèria religiosa en horari escolar. La Constitució—article 11.3—«...garanteix a l'Església Catòlica l'exercici lliure i públic de les seves activitats i el manteniment de les relacions de col·laboració especial amb l'Estat d'acord amb la tradició andorrana».

Aquesta disposició constitucional fou refermada i confirmada en establir-se el Concordat amb la Santa Seu.

Els progressistes pensem que la Constitució, article 11.1, ja és prou clara quan garanteix «...la llibertat ideològica, religiosa i de culte...» tot i

afirmant a continuació que «...ningú no pot ésser obligat a declarar o a manifestar-se sobre la seva ideologia, religió o creences». En conseqüència, ens sembla una equivocació voler posar en qüestió una activitat acadèmica voluntària invocant una visió rovellada d'una laïcitat que no està pas constitucionalitzada. La Constitució és un text jurídic que té per objecte fixar les regles i no pas exhibir símbols.

D'altra banda, en els darrers mesos també s'ha plantejat la proposta d'admetre que els andorrans i les andorranes puguin tenir la doble nacionalitat. Aquesta proposta topa frontalment amb l'Article 7.2 de la Constitució que estableix que «l'adquisició o el manteniment d'una nacionalitat diferent de l'andorrana implicarà la

pèrdua d'aquesta en els termes i terminis fixats per la llei».

I afegeixo que, en les eleccions generals de març del 2015, SDP va proposar una modificació del sistema d'elecció del Consell General, per passar a una llista nacional pel conjunt dels 28 consellers generals. Proposta que també requereix una reforma de la Constitució.

Vull dir amb tot això que si es vol proposar la reforma de la Constitució s'ha de fer des d'una proposta, seriosa i oberta. Cal analitzar primer els aspectes en els quals es podria encetar una reforma i explorar, al mateix temps, la possibilitat d'obtenir un ampli acord polític nacional sobre els punts, les qüestions, a reformar o introduir. Qüestions que, posats a fer, no s'haurien de limitar als tres punts que acabo d'esmentar.

Una reforma constitucional s'ha de preparar amb temps, durant el qual s'ha de dialogar amb les parts implicades i ha de disposar d'un mandat electoral clar. S'ha de fer parlant i escoltant. Amb diàleg.

Un diàleg inclou diversos elements:

1) Els objectius dels interlocutors. El primer de tot ha de ser obtenir acords i això comporta, forçosament, desviar-se de les posicions inicials de cadascú.

2) La definició de sobre què es dialoga i com s'estableix l'agenda.

3) L'establiment d'un procediment i un calendari.

Diàleg és un concepte buit si no va acompanyat d'objectius, continguts, procediments i calendari.

Enguany que celebrem el vint-i-cinquè aniversari de la Constitució no seria gens encertat que algunes forces polítiques, com si fossin Pandora, caiguessin en la temptació d'obrir una caixa de la qual s'escaparien danys constitucionals col·laterals als quals, després, seria molt difícil trobar-hi remei.

Llegia l'altre dia que en temps de risc d'incendi s'ha de vigilar tant les fogueres com els focs artificials perquè, amb una petita ventada, encara no te'n dones i ja se t'està cremant la casa. ■

President d'SDP